

Jolanta Kowalewska-Dąbrowska
Uniwersytet Gdański

Dotychczasowa działalność w ramach prac podejmowanych w zakresie szerzenia idei etyki słowa.

I Zajęcia na uczelni

W roku akademickim 2016/17 zagadnienia związane z etyką słowa wprowadziłam do prowadzonych przez siebie zajęć.

1. Tegoroczne moje seminarium otwarte na Filologicznych Studiach Doktoranckich (30 godzin) poświęcone jest w całości zagadnieniom etyki słowa. Funkcjonuje ono pod nazwą „**Etyczny wymiar komunikacji językowej**”.

Ponieważ powszechnie zauważa się obniżenie poziomu wrażliwości etycznej osób pozostających ze sobą w kontaktach słownych, ważny stał się postulat, aby opisywać nieetyczne zachowania słowne i wyjaśniać od strony językoznawczej, na czym ta nieetyczność polega. Dlatego zagadnienia etyki słowa są tematem tegorocznego seminarium otwartego. Rozważamy różne zagadnienia pokazujące związek języka z etyką w wymiarze teoretycznym i analitycznym. Badamy, kiedy dochodzi do naruszania zasad etyki słowa (w rozumieniu etyki wypowiedzi). Bierzymy pod uwagę komunikację językową w sytuacjach w oficjalnych i nieoficjalnych (codziennych). Podstawą teoretyczną do dyskusji stanowią różne teoretyczne opracowania naukowe, materiały ze strony Rady Języka Polskiego (Zespołu Etyki Słowa) oraz materiał przykładowy zebrany przez słuchaczy.

Program seminarium przedstawia się następująco:

1. Próba wstępnego odróżnienia kultury języka, grzeczności językowej i etyki słowa oraz wyjaśnienie podstawowych pojęć z zakresu etyki moralności i języka,
2. Etyczne i nieetyczne zachowania językowe w dyskursie publicznym. Niebezpieczeństwo populizmu,
3. Ironia jako sposób zwalczania przeciwnika,
4. Granica etyczności wypowiedzi w kabarecie, w żartach, itp.
5. Nieetyczność wypowiedzi dziennikarskich w radiu i telewizji w różnych rodzajach programów,
6. Nieetyczne wymiar wypowiedzi dziennikarzy w prasie.
7. Nieetyczność reklam,
8. Łamanie zasad etyki słowa na forach internetowych,

9. Czym jest agresja w komunikacji. Agresja jawna i ukryta. Czym jest życzliwość,
10. Kłamstwo a manipulacja jako przejaw nieetyczności wypowiedzi,
11. Etyczność i nieetyczność w komunikacji nieoficjalnej (codziennej),
12. Etyczność i nieetyczność komunikacji w kontaktach służbowych,
13. Nieetyczne aspekty kontaktów językowych między mężczyzną a kobietą.

2. Zagadnienia związane z etyką słowa weszły w zakres przedmiotu nauczanego na roku II studiów licencjackich (30 godzin). Na zajęciach prowadzonych przeze mnie, obok innych tematów) poruszane są takie zagadnienia z zakresu etyki słowa:

- Grzeczność językowa a etyka słowa,
- Agresja i życzliwość w komunikacji językowej,
- Kłamstwo i manipulacja w wypowiedziach osób publicznych,
- Nieetyczne wypowiedzi w codziennej komunikacji.

3. Zagadnienia związane z etyką słowa staram się włączać w niektóre prace magisterskie doktoranckie przygotowywane pod moim kierunkiem.

4. Zbieram cały czas przykłady wypowiedzi polityków, którzy naruszają zasady etyki słowa.

Zamierzenia

Planuję wziąć udział w dwóch konferencjach z tematem związanym z etyką słowa.

Pierwsza konferencja jest organizowana przez nasz Gdański Oddział Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego w dniu 24 IV 2017 pod hasłem „Polszczyzna w komunikowaniu medialnym”

Druga konferencja , w której chciałabym uczestniczyć, jeśli to się uda, to konferencja Media - Biznes-Kultura organizowana w Gdańsku przez prof. J. Mackiewicz i dr Annę Ryłko-Kurpiewską.

Mam zamiar udać się z Aneta Lewińską do szkoły, z którą ma ona kontakt, aby tam przeprowadzić podwójne. zajęcia Ja wygłoszę odczyt dotyczący etyki języka, a ona poprowadzi warsztaty. Termin jest uzgadniany ze szkołą.